

IGÓ LENKE 75

(Nekézseny, 1950. július 3.)
középiskolai ének-zenetanár, karnagy, egyetemi oktató.

VEZÉNYEL: IGÓ LENKE

[Liszt Ferenc: O salutaris Hostia](#) (2:53)

[Kodály Zoltán: Zöld erdőben](#) (2:00)

[Kodály Zoltán: Lengyel László](#) (3:37)

[Giovanni Pierluigi da Palestrina: Hodie Christus natus est](#) (2:46)

Közreműködik: a Magyar Rádió Gyermekkara

FEHÉR ANIKÓ¹

IGÓ LENKE

„Belülről legyen rendben a tanár!”

Ha helyszínekkel és intézményekkel kelleme jellemezni a pályádat, mik jutnának eszedbe?

1973-ban diplomáztam a középiskolai énektanár és karvezető szakon. Szőnyi Erzsébet tanárnő javaslatára azonnal kikerültünk Massachusettsbe, a Wellesleyben² működő Kodály Musical Training Institute meghívására akkori férjemmel, Horváth Jánossal. Öt évig dolgoztunk ott. Ez egy tanárképző intézet volt, mely Kodály Zoltán zenepedagógiai elgondolásai alapján hiteles amerikai adaptáció kidolgozására és gyakorlatba helyezésére fektette a hangsúlyt, gondosan

¹ Fehér Anikó: Muzsika a katedrán. Beszélgetés 25 magyar pedagógussal (Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest 2011)

² MA USA

kiépített gyakorlóiskolai rendszerrel egybekötve. Szolfézst, módszertant tanítottam a tanárjelölteknek és gyakorlati tanítást vezettem az intézet által finanszírozott zenei tagozatos „állami” iskolában Needham-ben³ napi énekórákkal. Később a Park Schoolban Brookline-ban⁴ egy „privát” iskolában is dolgoztam, ahol heti három énekórán 10-12 fős kiscsoportos bontással ugyanazt az eredményt értük el, mint az állami iskolában, ahol naponta láttuk a gyerekeket. A két iskola összehasonlító eredményei nagyon tanulságosak voltak számunkra.

Ezt tehát zeneakadémiai diplomával a zsebedben, minden előzmény nélkül kezdted...

Igen. Öt évig voltunk kint, és ahogy hazatértünk Kecskeméten kaptunk állást a Kodály Iskolában, ahol sajnos csak egy évig maradtam személyes okok miatt. Ezután Budapestre jöttem, itt a Május 1. úti⁵ iskolában kezdődött el szintén ének-zene tagozaton egy többéves szép munka. A gyerekeket elsőtől nyolcadik osztályig tanítottam. Itt a mindennapi gyakorlatból építkező jó eredményeket felmutató kicsinyek kórusát és a felsős nagykórust vezettem, mely rendszeres arany-minősítéssel büszkélkedhetett. Az alsós munkám nyomán a Magyar Rádióból felkérést kaptam Dimény Judit szerkesztőtől, hogy a Nyitnikék című műsorban zenei foglalkozásokat vezessek.

Rendhagyó énekóra volt ez?

Igen. Ugyancsak ebben az iskolában kezdtem el gyakorlatvezetői munkámat, zeneakadémisták jöttek ide 1981-től. Ezt a feladatot töretlenül végzem azóta is. Vittem magammal a megbízást a „rádiós osztályokba”, majd pedig a konzervatóriumba. 1985-ben kerültem a Magyar Rádió Gyermekkórusához, valószínűleg a kórusmunkám és a Nyitnikék című műsorok miatt. Reményi János volt a művészeti vezető és Thész Gabriellával mi voltunk az ún. tanár-karnagyok. Itt kilenc évet töltöttem el izgalmas, minőségi munkával. 1982-től a kórusos feladataimmal párhuzamosan a budapesti Bartók Béla Konzervatóriumban tanítok. Ez az állásom mindvégig megmaradt az évek során bármilyen más munkát kaptam is.

A Rádió Gyermekkórusához Kocsár Miklós hívott. Reményi tanár úr Miskolcon tanárom volt a konzervatóriumban. Hozzá jártam kórusra, példaképem volt, vele gyakran énekeltünk a Rádióban is, Éneklő Ifjúság koncerteken. Mi Thész Gabriellával a rádiókórus iskolájában tanítottunk két-két osztályt. A délutáni

³ MA USA

⁴ The Park School, Brookline, MA US

⁵ Ma Hermina út, Budapest, XIV. kerület

karének próbákon pedig minden gyereknek megtanítottuk a kórus standard repertoárját és az új műveket, eközben fejlődött a lapról olvasó készségük, a többszólamú hallásuk, az egymásra figyelésük. Mindez a kicsik és nagyok között nagyon szépen egyensúlyba került. Reményi tanár úr hitt abban, hogy az olvasást – legyen az egy reneszánsz mű vagy Stockhausen⁶ – tudatosan kell a gyerekekkel műveltetni. Nemcsak szólamokat tanítottunk be, hanem a relatív szolmizáció segítségével, vagy időnként hangneves énekléssel megtanultak alkalmazkodni a körülöttük lévő szöveghez és biztonsággal tájékozódtak a 20. század zenei világában a mi irányításunk nélkül is.

Reményi tanár úrtól rengeteget tanultam. Főleg azt, hogy itt a műveket alaposan, precízen kell tudni, már a betanítás kezdetén. Ezt zeneakadémista korunkban nem is gondoltuk. Csak akkor volt hatékony, gyors és szakszerű a betanítás, ha pontosan tudtuk, hogy mit akarunk elérni az adott darabban, hogyan építsük fel, milyen művészi elképzeléssel haladunk előre. Reményi tanár úr ezt mindig pontosan tudta, csodáltuk érte és mi is megtanultunk így gondolkodni és tervezni. Számomra ez nagy iskola volt. Ráadásul a Rádió egy zenei nagyüzemként működött, ahol a darabokkal adott időre kellett elkészülni. Gyakran viszont mi választhattunk műsort és időpontot, én ezt sokkal jobban szerettem.

Miért pont a konzinál maradtál? Miért nem a látványosabbnak tűnő ének-zene tagozat?

Az ének-zene tagozatos képzési formában 1994-ig vettem részt, tehát több mint húsz évig. Zeneileg ez egy olyan alkotómunka volt a kórusok miatt, amit én a magam szempontjából fontosnak tartottam, de remélhetőleg az iskolák is profitáltak belőle. Viszont a konzi, a szakzenész képzés olyan terület számomra még ma is, amit én szívügyemnek tartok, szeretem a középiskolás korosztályt, jómagam is ilyen zenei közegben nőttem fel és váltam zenésszé.

A konzi az a hely, ahol biztosan eldől, kiből mi lesz. Az még nem biztos, hogy zenész lesz, de ha emellett dönt egy fiatal, akkor jó helyen van. A Zeneakadémián már végleges sorsok vannak.

Én is így érzem. Négy vagy öt éves stúdium alatt egy élet sorsa dől el. Felelősségteljes, nagy feladat ez a tanárnak és növendéknek egyaránt. A rádiós évek után az ELTE Zenei Tanszék tanárképző karán tíz évig, mint főállású karvezetés tanár működtem. Itt rengeteg koncertünk volt a hallgatókkal,

⁶ Karlheinz Stockhausen német zeneszerző 1928–2007

évfolyamkoncertek, diplomahangversenyek stb., melyek előkészítésében és lebonyolításában tevékenykedtem. Ezt a munkát is nagyon szerettem, érdekelt engem ez a terület. Sokrétű feladatot adott a repertoár-választás és anyagismeret, a legcélravezetőbb technikai megoldások és próbatechnikai módszerek megválasztása, a stíluskövetelmények, a szerzői instrukciók maradéktalan betartása, a darabok hiteles interpretációja. Ezeket mindig fontos dolognak tartottam magamra nézve is.

Itt nemcsak szolfézs főszakosokat, ill. karvezetőket tanítasz. Olyanokat is, akik számára a szolfézs bizony nem mindig a legkedvesebb tantárgy...

A konzervatóriumban húsz éve vagyok tanszakvezető tanár. Csoportjaimban rendszerint zeneelmélet-szolfézs főtárgyas növendékek, zongoristák és jó pontszámokkal bekerült vegyes-tanszakos gyerekek tanulnak. Elmondhatom, hogy a kötelező szolfézs tárgy egy kis idő eltelte után a gyerekek szerint hasznosnak ítélt, majd sokak által kedvelt zenei tárggyá változik át osztályaimban. Erre a folyamatra nyolc-tíz félév áll rendelkezésünkre, s ha ezt jól kitöltjük, nemcsak a sokrétű zenei készségek fejlődnek, hanem a szép többszólamú a cappella éneklés és hangszerkíséretes kiscsoportos kamarázás öröme is kialakul, melyre minden órából szakítunk időt, jutalmul a fárasztó feladatok közben és után. Csoportjaim általában jól teljesítenek.

Mennyire áll hozzájuk közel az énekes alapú szolfézstanítás?

Hiszek abban, hogy alapvetően mindenki tud és szeret énekelni. A képzett zenész könnyen elsajátítja a szükséges énektechnikát és hamar ráérez az éneklés ősidők óta ismert hatalmára, mely az érzelmeket és gondolatokat utánozhatatlan, sajátos módon képes közvetíteni. Ez persze nem zárja ki azt, hogy bizonyos művek és feladatok nem szólalhatnak meg hangszereken is, óráinkon. Meggyőződésem, hogy tanításunkban az ének és halláskészség nagyon szoros összefüggésben van egymással. Több éves tapasztalatom alapján mondhatom, hogy az énekes alapú hallásfejlesztés jól működik. Egyébként megjegyzem, hogy növendékeim tényleg megszeretik az éneklést, a nehezen induló kötelező zongora és összhangzattan tanulmányokkal együtt. Mindhárom terület mindennapi kenyerükké válik. Lehet, hogy a kamaraéneklésük nem jelent másoknak művészi élményt, de nekik az. Tisztán, technikailag elfogadhatóan, kifejezően formálnak és használják hangjukat a napi munkában.

Milyen tankönyvet használtok?

Nincs kimondott tankönyv. A képzés folyamán különböző zenékkal foglalkozunk a középkori európai műzene irodalmától egészen napjaink zenéjéig. A stílusokkal való ismerkedés sokféle módon történik.

Megszólaltatjuk, elemezzük, értelmezzük, felfedezzük a zenei stílusra jellemző sajátosságokat, miközben a készségfejlesztés legfontosabb területein is munkálkodunk. A standard repertoárt különböző kötetekből és kottakiadványokból építjük fel. Rendszeresen használjuk az Ezer év kórusát⁷, a Bartha Antológiát⁸, Lassus motettáit⁹, a Bertalottit¹⁰, Hegyi Erzsébet Bach példatárait¹¹, a Bach korálokat¹², A dal mesterei¹³ kötetét, Bartók és Kodály kórusait, pedagógiai gyakorlatait stb., de Lars Edlund¹⁴ és Kerényi Eszter szolfézsantológiái¹⁵ is kezünkben vannak. Minden félévben foglalkozunk egy nagyobb, teljes művel is, pl. Bach h-moll mise¹⁶ stb., melynek tételeit többféle módon dolgozzuk fel a szolfézs órákra jellemző tevékenységek láncolatával (olvasás, írás, memoriter stb.). Tehát az egy-egy stílusra legjellemzőbb zenei megoldásokat, komponenseket vesézzük ki a gyerekek aktív részvételével, mindig törekedve a zenei élmény és a szerző intencióinak megvalósítására.

Hogyan lehet izgalmassá tenni egy énekórát a normál iskolában?

A heti egy énekórának még a gondolatát is tragikusnak érzem, bár nem dolgozom benne és nem küzdök a lehetetlennel. Úgy vélem, hogy még a tehetséges és gyakorlott énektanárok sem képesek ilyen időkeretben olyan zenei légkört, repertoárt építeni, mely igazán megfogja a gyermekek lelkét, érdeklődését. És akkor még nem beszéltünk a zenei önállóság, biztos olvasás, többszólamú éneklés és zenei alkotókészség stb. kérdéseiről. Időhiány miatt csak a minimalista, felszín érintő dolgok elérése lehetséges. Lexikális zenei ismeretek, zenehallgatási élmények szerzése elérhető ugyan, azonban semmi sem pótolhatja az igényes, aktív zenei részvételt, az együttműködés örömét. Nekem Édesapám volt a felsős énektanárom, heti két órában, két karénnel

⁷ Forrai Miklós gyűjteménye. Magyar Kórus. Budapest. 1943 Editio Musica. Budapest. 1950, 1977

⁸ A zenetörténet antológiája. Régi mesterek zenéje 1750-ig. Szerkesztette: Bartha Dénes. Magyar Kórus. 1948. Zeneműkiadó. Budapest. 1974

⁹ Lassus, Orlande de: 24 kétszólamú motetta. Közreadja: Gát József. Zeneműkiadó. Budapest. 1954, 1969

¹⁰ Bertalotti, Angelo Michele: Ötvenhat solfeggio 1967 (eredetileg: Énekgyakorlatok szoprán és alt hangra, 1744). Editio Musica. Budapest

¹¹ Legányné Hegyi Erzsébet. Zeneműkiadó. Budapest. 1971

¹² 371 vierstimmige Choralgesänge. Veb Breitkopf und Hartel Musicverlag. Leipzig. 1974

¹³ A dal mesterei I-VIII. kötet. Összeállította és közreadja Ádám Jenő. Zeneműkiadó. Budapest

¹⁴ 1922 svéd zeneszerző

¹⁵ Kerényi Eszter: Zenei antológia. (A szolfézs és a zenetörténet anyagához) (Nemzeti Tankönyvkiadó Rt. 1997)

¹⁶ J. S. Bach BWV 232

nagyon szép eredményeket hozott létre a Bükk-hegység kis falujában, Nekézsenyben¹⁷, de ez már évtizedekkel ezelőtt történt.

Kik voltak azok a tanárok, akik meghatározták a pályád alakulását?

Zeneakadémista koromban a karvezetés mesterem Párkai István tanár úr volt a kezdetektől fogva. A technikai alapokat, a módszerességet, az építkezést, később pedig a nagyobb formátumú művek megtanulását, interpretációját, művészi feldolgozási módját nagyon jól meg lehetett tőle tanulni. Emlékszem, hogy néhány fiatalabb kolléga csodálkozott az én magam által választotta diploma darabjaimon. Ez a két mű a Liszt Ferenchez¹⁸ és egy nagyon szép Schütz¹⁹ kórus volt. Sokan kérdezték, miért pont ilyen nagy formátumú művet választok – gondolván a Kodály műre. Emlékszem az előtte való években Jobbágy Valér vezényelte ezt, és én már akkor eldöntöttem, hogy magam is szívesen megpróbálkoznék vele. Abban az évben a Kodály évfordulón ez a darab Vásárhelyi Zoltán tanár úr és Párkai tanár úr vezényletével gyakran volt hallható különböző helyeken, mindkét művész interpretációjában, csodálatosan. Ennek ellenére hatalmas élmény volt számomra mind a próbafolyamat, mind pedig a koncert a diplomakórus élén.

A másik Szőnyi tanárnő volt, meghatározó egyéniség számomra. Én mindvégig nagyra becsültem és szerettem azokat a szolfézs órákat, amik a Zeneakadémia IV-es termében zajlottak. Úgy éreztem, hogy az ő személyisége, tanítási módszere és tapasztalata rendkívül sokat adott a tanárjelölteknek, akik az ország különböző pontjaiból verbuválódtak. Összeszedetten és zeneileg megfontoltan vezette óráit, következetesen számon kérte az elvégzendő feladatokat és irányított minket leendő szakmánk felé. Ez az időszak a nagy külföldi érdeklődés első hulláma volt. Nagyszerűek voltak a különböző csoportoknak tartott előadásai és bemutató órái, melyeket, ha kellett, három különböző nyelvet váltogatva, virtuózan tartott meg növendékei és a vendégek legnagyobb csodálatától övezve. Az egy-egy nagyobb mű feldolgozása mellett napi rendszerességgel használtuk a Tanárnő gyakorló füzetait is. A kötetek minden készségfejlesztési területet érintenek: hangköz, hangzat, ritmus, dallam, metrika, kulcsolvasás, kulcsváltás, egy-és többszólamúság, népzenei és műzenei szemelvények az egyszerűtől az összetettig, nehézségi fokok szerint felépítve. Én is ezt próbálom megvalósítani a saját gyakorlatomban; ezt a sokszínűséget vizsgáljuk a stílusismereti és formatani tanulmányainkban és vele párhuzamosan fejlesztjük a nélkülözhetetlen zenei készségeket is.

¹⁷ Község Borsod-Abaúj-Zemplén megyében

¹⁸ Kodály Zoltán 1936

¹⁹ Heinrich Schütz (1585-1672) német barokk zeneszerző

Külföldi munkád a későbbiekben hogyan alakult?

Minden nyáron dolgozom kint, néha még évközben is kapok meghívásokat tanár-továbbképző tanfolyamok vezetésére. Sokfelé elvezérelt a sors a zene által. Jártam Amerikában, Kanadában, Ausztráliában, Angliában, Japánban, Koreában Taiwan-on és Görögországban. Ilyen iskolákban és intézményekben tanítottam, mint a Holy Names College, Oakland, Californiában, a Silver Lake College Manitowoc, Wisconsinban, az Alverno College Milwaukee, szintén Wisconsinban. Ezek apácák által vezetett kurzusok voltak. De dolgoztam a Brigham Young University Provo, Utah, a St. Thomas University St. Paul, Minnesota, a University of North Texas, Denton Texas és a Capital University Columbus, Ohio nyári szemináriumain is.

Jó lenne, ha a mai nyitott világunkban néhány fiatal tanulási, vagy tanítási lehetőséget kaphatna a fenti intézmények valamelyikében. A kecskeméti Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet két évenként megrendezett nemzetközi szemináriumainak több éven keresztül voltam vendégtanára a múltban. Természetesen itthon is tartok előadásokat, vezetek tanár-továbbképző tanfolyamokat és zsűrizek kórusokat rendszeresen.

Tapasztalataid alapján meg tudod-e fogalmazni, mi az, amiben a Magyarországon képzett, elsősorban magyar tanárok jobbak, mások sok más országbelinél?

Boldog vagyok, hogy még most is kapok meghívásokat külföldre annak ellenére, hogy 1973-ban mentem ki először. Szükség van a magyar típusú képzésre, hiszen mi is ismerjük és a magunk bőrén tapasztaltuk meg az iskolarendszerünkben folyó zenei munkát az alapfoktól az egyetemig. A másik dolog pedig az, hogy sokféle tárgyat el tudunk látni egy-egy több nyárra tervezett tanfolyamon. Ilyenkor szolfézst, karvezetést, kórus gyakorlatot, módszertant tanítok. Szeretik azt, hogy munkánkban, pl. szolfézs órán nemcsak a zenei készségek fejlesztése folyik, hanem értékes zenei anyagokat ismerhetnek meg stílusos megszólaltatásban, mindig a zenei teljességre is törekedve. Ugyanakkor az órák felépítése és tevékenységei a nagybetűs módszertani követelmények jegyében zajlanak. Ez sokfelé hiánycikk. Az én meghívóim szerencsésen ötvözik az ottani hazai tapasztalatokkal rendelkező kollégák és a magyar tanárok munkáját és tehetségét.

Magyar anyagon keresztül tanítasz?

Nem igazán. Stílusokat, stílusismeretet tanítok az európai műzene századaiból. Természetesen a Bartók és Kodály anyag, valamint néhány kortárs kórus is

szerepel repertoárunkban. Mindezek mellett azért törekszem az ottani irodalomból is válogatni.

Egyre inkább a tanítás felé kanyarodsz, ha jól látom, a művészi vonalat feladtad?

Szívesen és örömmel tanítok még mindig. A vezénylést nem adtam fel, azt gondolom, hogy aki a koncertezést egyszer már megtapasztalta, az nem áll meg egyik percről a másikra. A rádiós éveimben sokat vezényeltem itthon és külföldön. Számos felvétel készült a rádió hangarchívuma számára és néhány hanglemez is. Az utóbbi időben a nyári tanártovábbképző tanfolyamok karénekes munkájából, néhány hét intenzív próbafolyamatából állnak össze a koncertjeim, melyekről CD felvételek is készülnek. Ezek mindig emlékezetes élmények számomra.

Rendkívül széles a látóköröd, hiszen minden szinten tanítottál. Hogyan látod ennek tükrében a magyar zenepedagógia helyzetét?

Mint korábban említettem, az élményszerzés létfontosságú tanításunkban. A tudatos zenei készségfejlesztést azonban már az első osztályban muszáj elkezdni. Hiszem, hogy az írás, olvasás, hallásfejlesztés, ha csak kis lépésekben is, közelebb vezet a zenét értő – érző, a muzsikát szívesen művelő, harmonikus személyiség kialakulásához és fejlődéséhez. Napjainkban egyre nagyobb szükség van erre a kihalóban lévő, érzékeny, egymásra figyelő embertípusra.

Nem elég az élmény önmagában eleinte?

A Kodály-i gondolattal azonosulok, mely szerint már kisgyermekkorban fontos egy életre megszerettetni, egy életre beoltani a zene szeretetét, de mindenképpen kell az írás-olvasás készségeinek fejlesztése, ha csak kis lépésekben, akkor is. Csak ezek megléte vezet a zenei önállósodás felé.

Ehhez viszont szakemberek kellenek. Nem olyanok, akik évi harminc órában tanulták az ének-zene tanítás módszertanát és anyagát...

Úgy van. A mi időnkben a Zeneakadémiát végzett énektanárok nagy része választotta a tanítást hivatásul. Zeneiskolában, tagozatos iskolában, gimnáziumokban, kevesebben főiskolákon helyezkedtek el. Én csak kívánni tudom, hogy a mai magasan kvalifikált fiatalok érezzék magukban annyi erőt és hivatástudatot, hogy tanítani akarjanak, mert ez szép és nemes dolog a fennvázolt nehézségek dacára is. Hadd mondjak itt még valamit a tanítás anyagáról!

A jelenleg használatos tankönyvek nagy része még a régi rendszerből maradt ránk, így a tanítás anyagának maradéktalan feldolgozása nehezen valósítható meg a mai helyzetben. A népi gyermekdalok és játékok mellett, melyek nagyrészt a készségek fejlesztésére is alapanyagul szolgálnak, szükség van olyan gyermekek számára komponált dalok, kisebb lélegzetű mai művek tananyagba helyezésére, melyek folyamatosan bővítik, színesítik a repertoárt. A gyermekdalok mellett legyen a tantervünkben olyan anyag is, amely nemcsak a hangkészlet, ritmus stb. egyszerűségét tartja szem előtt, amiből valamely ismeret izolálható, hanem a zenei élményt, még ha a dal szöveg-tartalma, vagy hangterjedelme komplexebb is zeneileg.

Hogyan lehet ezt úgy csinálni, hogy a tudás maradandó legyen, de az élmény se vesszen el?

A zenei ismeret-és készségszerzés nem zárja ki az élményszerűséget és a nagybetűs zenei élményt munkánkban. Ezek megteremtéséhez feltétlen szükség van az időtényező és gyakoriság ideálisabb megszervezésére. Vannak olyan helyek a világban, ahol heti kétszer harminc percben kapnak énekórát a gyerekek az első hat osztályban. Matematikailag ez a hatvan perc több mint a nálunk meglévő heti negyvenöt. De nemcsak tizenöt perc a köztük lévő különbség, hanem lényegesen több. A begyakorlás, az ismétlés minden készség fejlesztésének alapja, erre a heti kétszeri foglalkozásokon nagyobb esély adódik. Teremtsük meg, kérjük az iskolavezetéstől ezt a kis pluszt munkánkhoz. A 3. és 4. óra a karének lehet, bővíljük el a gyerekeket vonzó zenei programokkal és szereplési lehetőségekkel. Lehet minden tanítási napot énekléssel kezdeni és végezni, úgy, mint azt a régi gyakorlatban sok helyen tették.

A konziban nincs probléma?

A zenei nevelés minőségének hanyatlása alsó fokon is, és sajnos a középfokú szakzenész képzésben is megmutatkozik. Kevesebb a jelentkezők létszáma, általában gyengébbek az elért írás-és szóbeli eredmények. Sok gyerek későn kap észbe, hogy zenész szeretne lenni. Így későn kezdenek el szolfézst tanulni, sokáig csak a hangszertanulásra összpontosítanak. Gondot jelent még az ún. hosszú és rövid tanszakok közötti különbség feloldása, mely évekig élveztetni hatását középfokon. Egy hegedűs vagy zongorista optimális esetben 6-7 év szolfézsképzést kap. A rezesek és fafúvósok nagy része csak felső tagozatos korban kezd el hangszeren játszani, így jó esetben három-négy éves szolfézstanulással jön hozzánk felvételizni. Mindezen problémák leküzdése, a szintre-hozás és fejlesztés mindennapi munkája komoly feladatot ró ránk, melyet a felsőfokra való felkészítés követ.

Melyek azok a tulajdonságok, amelyekkel egy jó énektanárnak rendelkeznie kell ahhoz, hogy a gyerekek befogadják és megszeressék, amit tanít?

Nehéz kérdés. Egy gyerek az első pillanattól kezdve megérzi, ha egy tanár szereti a szakmáját, szívesen és jól csinálja dolgát. Belső frissességgel, energiával munkálkodik az ügyért, a gyerekek tudásának, fejlődésének eléréséért, a zeneművészet és hagyomány értékeinek ápolásáért stb. Belülről legyen rendben a tanár és minden sikerülni fog.

Neked mi a kedves zenéd?

Nincs csak egy ilyen zeném. Ha külföldön vagyok, ahol a kurzusok végén mindig van egy záró koncert, és én választhatok műveket, akkor igyekszem széles spektrumból válogatni térben, időben és műfajban: nőikar, vegyeskar, a cappella, kíséretes zenék, régi zene, kortárs művek, nyelvi közeg stb., ezek mérlegelése és a végleges döntés mindig nagy kihívás számomra. A korai barokk, a romantikus irodalom és a kortárs repertoár érdekel legjobban. Mindig viszek darabokat a mai magyar irodalomból is, Kocsár, Csemiczky, Vajda és Orbán művei igen kedveltek külföldön. Általában azok a kompozíciók vonzanak leginkább, melyek mélyből jövő, drámai mondanivalót fogalmaznak meg zenei és szövegi tekintetben. A felszínen mozgó kellemes, könnyed zenék kevésbé érdekelnek. Szeretek megdolgozni a művekért. Igyekszem a zene mélyebb, komplexebb rétegeit is megérteni és felszínre hozni. Az adott zene alaplényegének megéreztetése az előadókkal és a közönséggel nagy kihívás számomra. Ezt kutatom, keresem.

Mi a fontosabb, a szakmai tudás vagy a belső rend?

A szakmai tudás magas szintű megszerzése kötelező. Szükség van azonban a belső rend megteremtésére, szakmánk lényegének a gyermekek szintjére helyezésére. De ez még mindig nem elég. Fontos a tanáregyéniség szerepe, aki közvetíteni tudja a zene rejtett üzenetét, aki eléri a növendékeinél, hogy ők is akarják, szeressék, tudatos művelői vagy hallgatói legyenek a zeneművészet nagy alkotásainak, melyből önmaguk számára feltöltődést, élményt szerezhetnek. Külföldön láttam olyan zenei foglalkozásokat, ahol egy adott zenetörténeti korszakot 3-4 órában tárnak fel. Sokfélét megtudnak a kor emberéről, szokásairól és történelméről. A projektek tartalmazzák a tárgyalt időszak irodalmi és képzőművészeti vonatkozásait, ezekről csoportosan, vagy egyénileg plakátokat, montázsokat készítenek, esszéket írnak, a korszak

zenéjéből énekes, és hangszeres számokat adnak elő. Nagyon érdekes volt ezt a fajta integrált tanulási folyamatot látni.

Hol van a tanár, aki ezt tudja?

Nem kell tudnunk mindent. Fel kell készülni rá, kísérletezni is érdemes, hogy mi hogyan válik be. Lényeg az, hogy épüljünk, gazdagodjunk általa. Amerikában például a kóruskultúra újbóli reneszánszával találkozunk. Sorra alakulnak az előkészítő és fesztiválkórusok, sok helyről válogatott, de általában érdekes, jó minőségű zenei anyaggal. Merem remélni, hogy a mi iskolai kórusaink hosszú távon nem szenvedik meg az oktatási reform megszorítási intézkedéseit és nem okoznak visszafordíthatatlan folyamatokat, károkat. Fájjalom, hogy a Zeneakadémián megszűnt a jól működő K.É.T.K.²⁰ régi formája, kevés a növendék és jelenleg egyetlen hallgató sincs, aki a konziba járna gyakorlati tanításra az én szakterületemen. Remélem, visszajön az az idő, mikor ismét visszatérnek hozzánk is.

Azt a kérdést ezek után nem teszem fel, hogy ugyanezt tennéd-e ha újra kezdenéd, de vajon milyen tanácsot tudsz adni a mai pályakezdőknek?

Természetesen ugyanezt tenném. A következő generációkat viszont félttem. Nem tudom milyen szerepe lesz a jövőben a zenének az oktatáson belül. Azonban, ha az ember szereti a szakmáját, igényes saját magával és a zenével szemben, és nem utolsó sorban szereti tanítványait, akkor meg kell próbálni a maximumot, a legjobbat kihozni minden helyzetből.

Van most saját kórusod?

Nincs állandó kórusom. Az ELTE karvezető tanári állásából végleg nyugdíjba mentem, így most a konzi jelenti nekem a szakmát, az is kisebb óraszámban. A zene mellett sok egyéb érdekes és fontos dolog zajlik az életemben. Jól érzem magam, kerek a világ!

[Igó Lenke életműdíja. Beszélgetőtárs: Mindszenty Zsuzsánna](#)
[\(pdf\)](#) (Parlando 2020/2.)

²⁰ Középiskolai énektanár- és karvezetőképző szak.